

KOLDING LÆRERKREDS

Jernbanegade 3, 1. sal. 6000 Kolding
Tlf. 75 50 20 55. Fax 75 53 39 49
Email: 111@dlf.org

Læreres brug af sociale medier

Sociale medier

Ved sociale medier forstås sociale netværkstjenester, fildelingstjenester, chat, sms, mms. Alle er velegnede til at opbygge og vedligeholde relationer; fremme dialog og vidensdeling men er også kendetegnede ved en høj grad af offentlighed og manglende kontrol med spredning af kommunikationen. Desuden er mange meddelelser på disse medier kortfattede, talesprogsprægede og spontane. Det kræver en vis indforståethed eller personligt kendskab hos modtageren at opfatte meddelelserne, som de var ment af afsenderen.

Den udbredte brug af disse medier også blandt skoleelever gør det oplagt for læreren at inddrage medierne i sin kommunikation med dem, ligesom læreren naturligvis kan pleje sine private og personlige netværk og interesser ved brug af de sociale medier.

Lovgivning

Persondataloven sætter den væsentligste ramme om brugen af de sociale medier. Hertil kommer Lov om ophavsret og Forvaltningsloven, der indeholder bestemmelser om tavshedspligt. Endelig kan Straffeloven komme på tale i forhold til udbredelse af f.eks. materiale eller ytringer af racistisk eller æreskrænkende karakter, og særlige forhold for offentligt ansatte i straffeloven (§ 152).

Alle disse love sætter relativt klare grænser for, hvilke ytringer, meddelelser, filer og billeder man lovligt kan udbrede også i de sociale medier.

Det er imidlertid en kendsgerning, at den faktiske brug af medierne for længst har forbrudt sig imod mange af disse loves paragraffer, uden at brugerne i al almindelighed synes, at de har gjort noget galt.

Som offentligt ansat har læreren en særlig pligt til at overholde lovgivningen - hvilket er direkte indført i blandt andet tjenestemandsløven og funktionærloven.

Vejledning

Det må man ikke offentliggøre

Persondataloven beskytter personers ret til privatliv og indeholder spilleregler, som enhver brug af personoplysninger skal leve op til.

Private oplysninger må kun offentliggøres, hvis personen giver lov

Alle har oplysninger, som ikke kommer andre ved. Det er oplysninger om private forhold.

F.eks. om gæld, sygdom, eller andet af helt personlig karakter.

Den slags oplysninger har man lov til at holde for sig selv.

Persondataloven beskytter den slags oplysninger. Det betyder, at man ikke bare må offentliggøre private og følsomme oplysninger om andre personer, uden at sørge for at spillereglerne i loven er opfyldt.

Man må normalt kun offentliggøre den slags oplysninger, hvis man har et klart samtykke fra den person, oplysningerne handler om.

Et samtykke er, når personen selv har sagt ja til offentliggørelsen. Det skal være klart og tydeligt, hvad der er sagt ja til. Og det skal være frivilligt. Man må altså ikke bruge tvang til at få samtykket.

Kun det, der er helt harmløst, må man offentliggøre uden samtykke.

Portrætbilleder

Man må ikke offentliggøre et portrætbillede af en anden person, uden først at indhente samtykke fra personen. Det samme gælder, hvis det er et portrætbillede af to personer. Eller hvis det er alle eleverne i en klasse, som er blevet samlet til fotografering.

Med portrætbilleder menes billeder, hvor formålet er at afbilde en eller flere bestemte personer. Det er f.eks. billeder af de enkelte elever i en skoleklasse. Også klassebilledet med alle eleverne er et portrætbillede.

I værste fald kan man komme i fængsel

Hvis det man skriver er meget krænkende kan det være, man overtræder straffeloven. Det samme gælder, hvis man offentliggør nøgenbilleder eller andre kompromitterende oplysninger af en anden. Der risikerer man også straf efter straffeloven.

Situationsbilleder

Situationsbilleder defineres i denne sammenhæng som billeder, hvor en aktivitet eller en situation er det egentlige formål med billedet. Det kunne f.eks. være gæster til en rockkoncert, legende børn i en skolegård eller besøgende i en zoologisk have.

Udgangspunktet er, at situationsbilleder kan offentliggøres uden samtykke med hjemmel i interesseafvejningsreglen i persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7.

Eksempler på situationsbilleder der som udgangspunkt kan offentliggøres uden samtykke:

- Billeder optaget under en skoles/klases udfoldelse af aktiviteter
- Billeder optaget ved en kommunal skoles juleafslutning

Billeder kan dog være af en sådan beskaffenhed, at det må antages at virke krænkende for de afbildede. Dette kunne f.eks. være hvis to genkendelige personer afbildes i intime situationer.

Følgende situationsbilleder vil normalt **ikke** kunne offentliggøres uden samtykke:

- Billeder optaget af ansatte på arbejde i en privat virksomhed eller en offentlig myndighed
- Billeder af kunder i en forretning, i banken, på posthuset m.v.
- Besøgende på en bar, natklub, diskotek eller lignende

Offentliggørelse af egne personlige oplysninger

Den enkelte lærer gør klogt i at være omhyggelig i valget af personlige oplysninger, man udbreder i de sociale medier.

Der findes eksempler på tilsyneladende harmløse oplysninger, der kan få konsekvenser for ansættelsen, f.eks. oplysninger om aktiviteter under sygdom, meninger om elever, kolleger, ledelse og forældre eller aktiviteter i arbejdstiden. Hertil kommer oplysninger om hændelser i fritidsaktiviteter, der kan påvirke arbejdet eller arbejdsevnen.

Ytringsfriheden er naturligvis udstrakt, men det kan diskuteres, hvor hensigtsmæssigt det er for den enkelte at ytre sig offentligt og meget bramfrit om f.eks. politiske, sociale og religiøse forhold.

Som udgangspunkt må den enkelte gå ud fra, at oplysninger på de sociale medier er offentlige og kan læses/ses af en ukontrollabel mængde modtagere.

Venskaber på de sociale medier

Venskaber på f.eks. Facebook rummer muligheden for gensidigt at se hinandens oplysninger, netværk og opdateringer. Dermed åbnes for videre udbredelse af personlige oplysninger. Desuden kan der opstå mistolkninger mht. venskabets natur og omfang - hvem er inde/ude, hvorfor og hvordan.

Anderledes forholder det sig naturligvis med tidligere elever.

Det kan være uhensigtsmæssigt eller besværliggøre lærerens professionelle arbejde, hvis man er ven med en, man har en arbejdsmæssig relation til, f.eks.: forældre, skolebestyrelsesmedlemmer, socialrådgiver m.fl.

Den tavshedspligt, der gælder i forhold til lærerens arbejdsopgaver, gælder også på de sociale medier.

Læreren skal udvise samme respekt og loyalitet overfor sin arbejdsplads, kolleger og leder på de sociale medier, som man ville gøre ansigt til ansigt.

Læreren har personlig pligt til at underrette om bekymrende forhold og oplysninger omkring elever, som læreren måtte blive bekendt med på de sociale medier.

Anbefalinger

- Læreren skal støtte sig op ad skolens regler eller retningslinjer på området. Hvis ingen regler findes, anbefales det, at skolen laver en politik på området.
- Brug redskaberne i Skoleintra - de rummer alle de funktioner, der også findes på de sociale medier, men er lukkede for så vidt, at de kun er tilgængelige for de grupper, læreren selv har valgt ved oprettelsen.
- Brug lukkede grupper (communities).
- Undlad individuel ros eller ris - hold den slags på et helt personligt plan.
- Begræns brugen af meddelelsetjenester (sms, mms) til helt neutrale meddelelser.
- Undlad at være den eneste voksne (lærer) i gruppen.

Trusler, mobning og chikane

- Tag et skærmprent af selve truslen/chikane og af den profil, hvorfra den er sendt. Gem meddelelser med truende/chikanerende indhold.
- Anmeld afsenderen. Flere sociale netværk har en anmelder-funktion.
- Kontakt leder/TR eller AMR og aftal, hvordan sagen videre skal behandles.

Links:

<http://www.datatilsynet.dk/borger/sociale-netvaerk/persondataloven-og-sociale-netvaerk/>

<http://kreds68.org/arbejds milj%c3%b8/elektronisk+kommunikation>